

Jelenségnaptár

1998. január (JD 2450815–846)

A bolygók láthatósága

Merkúr. 6-án van legnagyobb nyugati kitérésben, 23°-ra a Naptól. Az év folyamán ez a legkedvezőbb hajnali láthatósága. A hónap elején egy és háromnegyed órával kel a Nap előtt, a hajnali délkeleti horizont fölött látható. A hó második felében láthatósága gyorsan romlik.

Vénusz. A hó elején még két órával nyugszik a Nap után, ám láthatósága gyorsan romlik. 16-án alsó együttállásban a Nappal, ekkor látszó mérete 62". A hó végén egy és háromnegyed órával kel a Nap előtt.

Mars. A hó elején két és fél, a végén két órával nyugszik a Nap után. Napnyugta után látható a Capricornus, majd az Aquarius csillagképben. Jan. 21-én 0°12'-re a Jupitertől — érdekes együttállás!

Jupiter. Napnyugta után még felkereshető a Capricornusban. A hó végén már csak egy és negyed órával nyugszik a Nap után.

Szaturnusz. Éjfél körül nyugszik, az éjszaka első felében figyelhető meg a Pisces csillagképben.

Uránusz, Neptunusz. A Nap közelsége miatt nem figyelhetők meg.

γ Cet	02433+0314	3 ^m 6+7 ^m 4	2"8	296°	1976
Σ 323	02527+0628	8,8+8,8	2,7	280	1978
Σ 330	02572-0034	7,3+9,3	8,8	192	1961
Σ 367	03140+0044	8,9+8,9	1,0	143	1980

Kettőscsillag ajánlat: Cetus (2000-es koordináták)

Holdfázisok

05. 14:18 UT Első negyed
 12. 17:24 UT Telehold
 20. 19:40 UT Utolsó negyed
 28. 06:01 UT Újhold

Mira és SRA maximumok

01. R Per	8 ^m 7	VA 8
03. Mira Cet	3,4	VA 6
05. V Lyr	9,7	VA 16
05. T Aqr	7,7	VA 5
08. R Vir	6,9	VA 11
08. W Lyr	7,9	VA 4
10. SS Oph	8,7	
11. U Cet	7,5	VA 6
13. V Cnc	7,9	VA 10
17. T Cen	5,5	M83/2
20. T Cas	7,9	VA 10
21. R Tri	6,2	VA 5
25. UZ And	10,1	VA 10
25. RS Lyr	10,2	
25. X Del	9,0	
26. X Cam	8,1	VA 8
31. RR Aql	9,0	VA 14

Januári mély-ég ajánlat: az Auriga-Taurus bármely nem Messier objektuma!

Január 3/4.: a Quadrantidák meteorraj maximuma

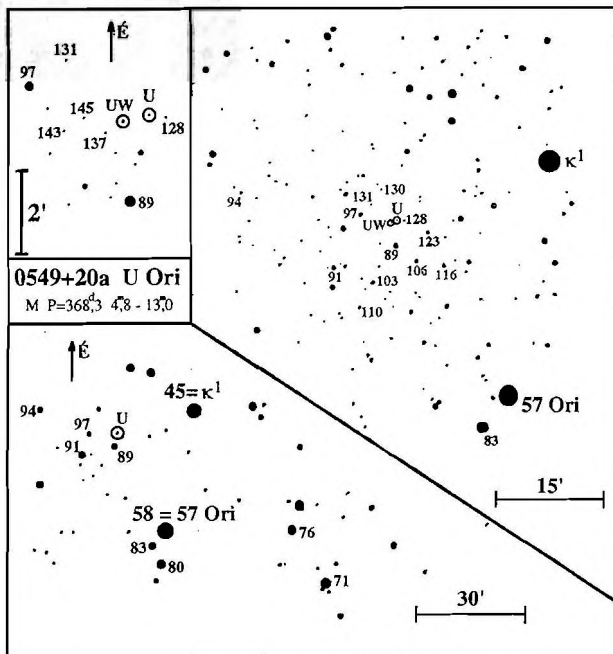
Az év egyik legaktívabb raja, a Quadrantidák (ZHR $\approx$ 100) maximuma január 4-én, a kora esti órákra várható. Ekkor a radiáns alacsonyan lesz; hosszú, kékes színű, igen gyors meteorokra számíthatunk. A Quadrantidák megfigyelésére közös észlelést tervezünk. Érdeklődni Tepliczky Istvánnál lehet. Tel.: 464-1357, E-mail:

tepi@mcse.hu

Figyelem! Az észlelések beküldési határideje minden hónap 6-a!

A hónap változója: U Orionis

E havi ajánlatunkban a (téli) égbolt legszébb csillagképeinek legfényesebb miraváltozója szerepel, az U Ori. Az Orion északi részén, a Rák-ködtől szűk 6 fokra elhelyezkedő változót J. Gore fedezte fel 1885-ben. Kedvező égi helyzetének és az észlelést nagyban elősegítő közeli fényes csillagoknak köszönhetően egyike a legkönnyebben megtalálható változóknak, ugyanakkor fényváltozása is igen látványos. Átlagos fényváltozási amplitúdója 7 magnitúdó körüli (azaz maximumban kb. 600-szor fényesebb, mint minimumban!), míg periódusa (368 nap) nagyon közel esik az egy évhez, így évről évre csak nagyon keveset csúszik el a maximuma. Szerencsénkre az utóbbi évtizedekben késő ősszel, ill. a tél elején következtek be maximumai. Alig fél fokra található a 4,4 ill. 5,9 magnitúdós 54 és 57 Ori-tól, azaz még közepes nagytávú távcsövekben is egy látómezőbe „varázsolható” velük. Idén decemberben már túl lesz őszi maximumán, de heti rendszerességgel követve tesztelhetjük távcsövünket (és állóképességünket), hogy meddig tudjuk a csillaggal párhuzamosan átélni halványodását. A feltűnően vörös színű U Ori segítségével igazi melegséget csempészhetünk a hideg téli éjszakákba! Kezdők számára fokozottan ajánljuk észlelését.

0549+20a U Ori
M P=368,3 4,8 - 13,0

Kiss László

Ismét szabadszemes Vénusz-sarló észlelési lehetőség!

1998. január közepén a szépség istennőjéről elnevezett bolygó ismét alsó együttállásba kerül a Nappal. Ez azt jelenti, hogy december második felében és január elején az esti égen, míg január végén és februárban a hajnali égen újra megpróbálkozhatunk a bolygókorong kiterjedésének, esetleg megnyúltságának észrevételével. A megfigyelésre javasolt időszak: 1997. dec. 10–1998. jan. 3., ill. 1998. jan. 28–febr. 20. Az észleléssel kapcsolatos részletes információk a Meteor 1996/4. (20–21.) és az 1997/2. (31–33. o.) számában olvashatók.

Óvári László Connectix QuickCam számítógépes digitális kamerával
(50/320-as objektív segítségével) készítette ezt a felvételsorozatot
a szeptember 16-i teljes holdfogyatkozásról

